

Magyar Tudomány Ünnepe Ausztriában

A Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság, az MTA Nyelvtudományi Intézet és az Imre Samu Nyelvi Intézet közös szervezésében került sor 2009. november 20-án a *Magyar nyelv és kultúra a Kárpát-medencében* című konferencia megrendezésére.

A Magyar Tudomány Ünnepét 1997 óta ünnepli meg a Magyar Tudományos Akadémia. Ebből az alkalomból november hónapban szerte a Kárpát-medencében szerveznek tudományos konferenciákat. Az ünnepségsorozat részeként november 20-án, pénteken ausztriai kutatók és a Termini Kutatóhálózat tagjai tartottak előadásokat a bécsi Collegium Hungaricumban, s adóztak ezzel Ausztriában először a tudomány ünnepének.

A rendezvénynek az is célja volt, hogy hagyományt teremtsen, s hogy ezt követően az ausztriai magyarság is aktívan bekapcsolódjon egy konferencia megszervezésével az MTA ünnepi programsorozatába.

A szimpóziumon köszöntőt mondott **Fónagy Zoltán**, a Collegium Hungaricum igazgatója, aki megköszönte a szervezők munkáját és kiemelte, hogy első alkalommal kerül sor a Magyar Tudomány ausztriai megünneplésére.

Váradi Tamás, az MTA Nyelvtudományi Intézetének igazgatóhelyettese, a Termini Kutatóhálózat eddigi munkáját és eredményeit méltatta, s elmondta, hogy a hét külső régióban működő magyarnyelvi kutatóhálózatot 2007 májusa óta hivatalos megállapodás köti a Magyar Tudományos Akadémiához és a MTA Nyelvtudományi Intézetéhez is.

Deák Ernő, az Ausztriai Magyar Szervezetek Központi Szövetségének elnöke az összefogást hangsúlyozta köszöntőjében, majd ajándékkal kedveskedett Szoták Szilviának és Kelemen Lászlónak.

Kelemen László, az UMIZ – Magyar Média- és Információs Központ intézményvezetője az együttműködés hasznosságáról beszélt.

Szoták Szilvia, az Imre Samu Nyelvi Intézet elnöke a konferencia céljáról, a hálózati együttműködés fontosságáról beszélt bevezetőjében, majd a Termini Kutatóhálózat nyelvészeinek eddigi eredményeit és terveit mutatta be. Elmondta, hogy a hálózat tagjainak kutatási tárgya azonos: a szétfejlődött, különböző sajátosságokat hordozó, jellegében sok hasonlóságot mutató magyar nyelv a Kárpát-medencében. Bemutatta azokat a magyar szótárakat (OSIRIS Helyesírás, Idegen szavak szótára, Értelmező kéziszótár+), amelyekben a magyar szótárírás már számolt a magyar nyelv többközpontúságának nyelvi következményeivel, azaz nem csak a magyarországi magyar nyelvet vette figyelembe, hanem a határon túli nyelvváltozatokat is.

Baumgartner Gerhard bécsi történész a *Burgenlandi roma családok 1945 után* címmel tartott előadást, s a kevés életben maradt burgenlandi roma család életkörülményeit, kitaláltságát szemléltette. Bemutatta jogi helyzetüket, intézményes háttérüket Ausztriában.

Johanna Laakso, a Bécsi Egyetem Finnugor Intézetének nyelvész professzora A Bécsi Egyetem szerepe az ausztriai magyar nyelvű népcsoport(ok) kutatásában

címmel tartott előadást, amelyben a tanszék programját, múltját és jelenét, kutatási projektjeit mutatta be. Beszélt az Intézet és az ausztriai magyarság kapcsolatáról, szerepvállalásáról a magyart oktató tanárok képzésében. Beszámolt egy hat európai ország 8 egyetemén folyó EU programról, az ELDIA-ról, amelyben a bécsi Finnugor Intézet és a maribori Magyar Tanszék is részt vesz. Az ELDIA (Európai Nyelvi Diverzitás Mindenkinék) olyan interdiszciplináris kutatási projekt, amely a finnugor nyelveket beszélő kisebbségi vagy migráns közösségek nyelvhasználatát vizsgálja.

Veit Zita, a gráci egyetem lektora *A magyar kultúra közvetítői: magyar drámák német fordításai és fordítói a 19. században* címmel tartotta meg előadását. Elmondta, hogy a célkultúrának kiemelkedő szerepe van abban, hogy más országokból milyen irodalmi termékeket fogad be.

Molnár Csikós László, az újvidéki egyetem rendes tanára *A vajdasági magyar nyelvhasználat sajátosságairól, fejlődéséről, egyedi szóhasználatáról* beszélt.

Lanstyák István a pozsonyi egyetem tanára *Miért olyan szívósak a nyelvi babonák? Nyelvi ideológiák és filozófiák a Nyelvművelő kéziszótárban* címmel megtartott előadásában arra hívta fel a figyelmet, hogy a nyelvi jelenségekre való reakció nem csupán a beszélők egyéni tapasztalataira épül, hanem azt erőteljesen befolyásolják az előző korokból ránk hagyományozódott, főként a tanárok és a nyelvművelők által terjesztett nyelvi tévhitek, valamint az ezekkel szorosan összefüggő, nyelvvel kapcsolatos ideológiai és filozófiai rendszerek is.

Kolláth Anna, a Maribori Egyetem Bölcsészettudományi Karának tanszék vezetője *Kétnyelvűség és oktatás* címmel a tanszék oktató és tudományos munkájáról számolt be, s azt emelte ki, hogy a tanszéknek milyen nagy szerepe van a muravidéki közösség életében, a Muravidéken oktató magyartanárok képzésében.

Cserniczkó István, a beregszászi Hodinka Antal Nyelvi Intézet igazgatója *Az ukrainai oktatáspolitikai és a kisebbségek* címmel napjaink ukrán nemzetállam építésének magyaroiktatásra káros hatásairól számolt be. Az ukránosító folyamat célja, hogy minden oktatási szinten emelkedjen az ukrán nyelvű iskolák és az államnyelven tanuló diákok száma. A kormány nemcsak az oktatás nyelvét akarja fokozatosan ukránra változtatni, hanem még a tanórák közötti időszakban is az ukrán nyelv használatát várja el. A legutóbbi bejelentés - mely szerint elfelejtették időben megrendelni a magyar tankönyveket – csak egy a sok közül, amely a magyar nyelv használata ellen van, annak visszaszorulását segíti elő.

Sárosi-Márdirosz Krisztina *A Szabó T. Attila Nyelvi Intézet tevékenysége az elmúlt években. Tervek és perspektívák* címmel a Kolozsvárott működő nyelvi intézet kutatásairól számolt be megalakulásától napjainkig.

Pintér Tibor, a budapesti Nyelvtudományi Intézet munkatársa *A magyar nyelv főbb adatbázisairól és határon túli vonatkozásokról* tartott előadást.

Szoták Szilvia, az Imre Samu Nyelvi Intézet elnöke, az esemény főszervezője, *Tájszavak és kontaktuselemek* címmel az erősen nyelvjárási és kontaktusos burgenlandi magyar nyelv sajátosságairól beszélt két empirikus kutatás tapasztalatai alapján: 2008 nyarán a ht online adatbázis örvidéki szólistájából összeállított kérdőív alapján végzett gyakorisági vizsgálat eredményeit ismertette, valamint az Új magyar nyelvátlasz alsóöri gyűjtésének tapasztalatait ismertette.